

УДК 577:74 (477.42)

Р.Є. Степанченко

ЗОШ I-III ступенів №32 м. Житомира,
вул.Черняхівського, 48, Житомир, 10005, Україна

РОЗВИВАЄМО ІНТЕРЕС ДО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ

Сучасна школа стоїть перед прикрим фактом: в умовах традиційних форм та методів навчання помітно знизився рівень навчання дітей, різко впала тяга до знань. Натомість соціальне замовлення не тільки України, а й світового співтовариства вимагає перш за все людей, здатних самостійно самовдосконалюватися. Це знайшло відображення і у доповіді ЮНЕСКО "Освіта: прихований скарб", де проголошено: "Людина має навчатися: пізнавати, оволодівати всім необхідним для розуміння того, що відбувається у світі; діяти таким чином, щоб робити потрібні зміни у середовищі свого мешкання; жити у суспільстві, беручи участь в усіх видах людської діяльності. Тому, вчитель покликаний відновити цей інтерес, розбудити творчу активність школярів, цілеспрямовано розвивати індивідуальну самобутність особистості, оскільки індивідуальність є головним принципом у вихованні і навчанні.

Інноваційні технології навчання у цьому плані є досить перспективними, оскільки вони виходять із самоцінності особистості, її духовності та суверенності. Їх метою є формування людини як неповторної особистості, творця самого себе і своїх обставин. Відомо, що учні засвоюють краще те, що скажеш, ніж те, як ти це зробиш, чи можеш донести до них потрібну інформацію. Керуючись таким міркуванням, намагаючись знайти оптимальне співвідношення різних засобів навчання, щоб зацікавити вихованців біологією. Насамперед, необхідно створити мікроклімат взаєморозуміння і довіри між учнями та вчителем, а вони не терплять авторитарності. Прагнути надати дітям достатньої самостійності, щоб вони відчували себе співавторами уроку. Адже школа покликана не лише навчати основ дисциплін, а й допомагати дитині розкрити свій творчий потенціал, почуття власної гідності та відповідальності. З цією метою варто використовувати інтерактивний урок. Структурно інтерактивний урок за О. Пометун містить в собі такі етапи: мотивацію, оголошення, представлення теми й очікуваних навчальних результатів, надання необхідної інформації, інтерактивну вправу як центральну частину заняття, відведення підсумків, оцінювання результатів уроку [2].

Метою мотиваційного етапу є зосередження уваги учнів на проблемі й виклик інтересу до обговорюваної теми. Засобами навчання можуть бути запитання, цитата, коротка історія, невеличке завдання, рухова гра. Цей етап уроку не перевищує 5 % часу уроку.

Біологічні дослідження. – 2013: матеріали IV наук.-практич. всеукр. конф., 16-18 квітня 2013 р. – Житомир, 2013.

Метою етапу оголошення, представлення теми й очікуваних навчальних результатів є забезпечення розуміння учнями змісту їхньої діяльності, чого вони мають досягати в ході уроку й чого від них очікує вчитель. Іноді залучаю до визначення очікуваних результатів усіх учасників заняття. Цей етап уроку також не повинен перевищувати 5 % часу заняття.

Метою етапу надання необхідної інформації є доведення до учнів відповідної інформації, на основі якої потім виконується практичні завдання. Цей етап уроку не повинен перевищувати 10 % часу уроку. За методиками розвитку критичного мислення передбачено, що на цьому етапі вчитель має найменший вплив на учня. Учень самостійно отримує та аналізує інформацію, перевіряє своє особисте розуміння цієї інформації [1].

Метою етапу проведення інтерактивної вправи є практичне засвоєння матеріалу, досягнення поставлених завдань уроку. Послідовність проведення цієї частини наступна:

- інструктування – повідомлення учням мети вправи, правила, послідовність дій, тривалість виконання завдань;
- розподіл учнів на групи та розділ ролей;
- виконання завдань;
- представлення групами, окремими учнями, результатів виконання вправи;
- загальне обговорення результатів.

Інтерактивна частина, зазвичай, триває 60% часу заняття. Саме така форма роботи створює особливі умови для формування ключових компетентностей. Перш за все, це комунікативні компетентності. Які передбачають: оволодіння способами взаємодії з людьми, вміння спілкуватися усно, письмово; здатність до толерантності у спілкуванні: дотримання культури дискусій, уникнення категоричності, визначення своїх помилок [1].

Метою етапу підведення підсумків та оцінювання результатів уроку є рефлексія, усвідомлення того, що було зроблено на уроці: чи досягнуто поставленої мети, як можна застосувати набуті під час уроку знання в майбутньому. Підведення підсумків проводиться у формі запитань: що нового дізналися, які навички здобули, як це може знаходитися в житті. Крім того, ставляться запитання щодо проведення самого уроку: що було найважливішим, що ще сподобалося, що бажано змінити в майбутньому. Важливо, щоб учні змогли самостійно сформулювати відповіді на всі запитання. Для оцінювання результатів варто залишити 20% часу уроку. Здійснення рефлексії проводиться в різних формах: у вигляді індивідуальної роботи, роботи в парах, групах, дискусії, письмовій та усній формі. На етапах рефлексії застосовується методика позначок:

V – я це знаю, інформація не нова, підтвердилась;

? – інформація відрізняється від того, що я знаю; інформація не підтвердилась; знаю, але не повністю;

+ – нова інформація

Біологічні дослідження. – 2013: матеріали IV наук.-практич. всеукр. конф., 16-18 квітня 2013 р. – Житомир, 2013.

! – інформація схвилювала, хочеться дізнатися більше.

Інтерактивне навчання на уроках біології і після них допомагає знайти стежку до серця кожного учня, створити умови для взаєморозуміння, активного співробітництва.

Література

1. Іванова С.В. Розвиток професійної компетентності вчителів біології у закладах післядипломної освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 „теорія і методика професійної освіти” / С.В.Іванова – У., 2011. – 18с.
2. Пометун. О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. 19.04.2011. – К.: А.С.К., – 2007. – 144 с.